

BOHNANZA: AL CABOHNE

Spelidee

Elke speler verhandelt bonen, die hij verbouwt op zijn eigen akkers en met zo veel mogelijk winst probeert te verkopen. Tegelijk spelen de spelers ook tegen de bonenmaffia. Die bonenmaffia is een fictieve speler met eigen bonenvelden. Het is de bedoeling rijk te worden met de bonenhandel, in ieder geval rijker dan de bonenmaffia.

Materiaal

20 blauwe bonen, 19 Kidneybonen, 18 vuurbonen, 16 puffbonen,
16 paardebonen, 14 breekbonen, 13 staakbonen;
3 maffiabazen, 1 derde bonenveldkaart;
1 handleiding.

De bonenkaarten

Er zijn 7 soorten bonen in het spel. Het aantal keer dat elke bonensoort in het spel voorkomt, is verschillend. Het aantal staat op de kaart aangegeven. Onderaan op elke kaart staat de 'bonometer' Daarop wordt getoond hoeveel daalders een speler krijgt bij de verkoop van zijn bonenoogst. De cijfers geven aan hoeveel gelijke bonen men moet verkopen om 1, 2, 3 of 4 daalders te verdienen.

De bonendaalders

Bij de verkoop van zijn oogst krijgt een speler bonendaalders. Die staan afgebeeld op de rugzijde van de bonenkaarten. Elke kaart heeft zo de waarde van 1 daalder.

Voorbeeld: De verkoop van 1 of 2 paardebonen brengt niets op. Voor 3 of 4 paardebonen krijgt men 1 daalder, voor 5 of 6 bonen 2 daalders, voor 7 bonen 3 daalders en vanaf 8 bonen krijgt de speler 4 bonendaalders.

De bonenvelden

Elke speler gebruikt de tafel voor zich om bonen te telen. Elke speler begint met 2 bonenvelden. Op een bonenveld mogen onbepaald veel bonen van eenzelfde soort geteeld worden. Daarbij worden de bonenkaarten in een rij op elkaar gelegd.

De maffiabazen

Zoals de spelers kweken ook de maffiabazen bonen op hun akkers. In het spel voor 2 personen spelen 'Don Corlebohne' en 'Al Cabohne' mee. In het solospel komt ook 'Joe Bohnano' nog op de proppen. De kaarten van de maffiabazen stellen de maffiabazen voor, en vormen tegelijk ook hun bonenvelden. Elke maffiabaas heeft 1 bonenveld. De bonenkaarten worden dus op de maffiabaas gelegd.

Spelvoorbereiding voor 2 spelers

De maffiabazen 'Al Cabohne' en 'Don Corlebohne' worden midden op tafel gelegd. Maffiabaas 'Joe Bohnano' doet niet mee in het spel voor 2 spelers. Op de achterkant van zijn kaart staat een derde bonenveld afgebeeld, en dat speelt wel een rol. De beide 'derde bonenvelden' worden binnen handbereik gehouden.

Alle bonenkaarten worden geschud. Elke speler krijgt er 5.

Het is een fundamentele regel dat de volgorde van de handkaarten tijdens het spel niet mag veranderd worden. Het is dus niet toegelaten om de kaarten te sorteren, zoals men dat in veel kaartspellen doet. Dat betekent dat bij het delen de kaarten in die volgorde in de hand genomen worden, zoals de deler ze geeft. Elke nieuwe kaart wordt achter de vorige gestoken.

De overige kaarten worden verdekt (met de daalderzijde zichtbaar) midden op tafel gelegd als trekstapel.

Nu krijgen beide maffiabazen hun bonenkaarten. De deler draait van de trekstapel 1 bonenkaart om en legt die op de El Cabohne-kaart. Dan wordt de volgende kaart omgedraaid. Als het dezelfde bonensoort is, komt die kaart ook op El Cabohne. Dat gebeurt zolang tot er een nieuwe bonensoort wordt omgedraaid. Die komt dan op de Don Colebohne-kaart te liggen. Op El Cabohne kunnen er dus meerdere dezelfde kaarten liggen, op Don Corlebohne maar 1 enkele kaart.

Nu is de tegenspeler van de deler aan de beurt en hij opent het spel. Van dan af komen beide spelers afwisselend aan de beurt.

Spelverloop

Een spelbeurt bestaat uit 6 fasen. Let op: de eerste speler die aan de beurt komt, begint zijn beurt onmiddellijk met fase 3.

Fase 1: Bonen te gelde maken

Fase 2: Bonen voor de bonenmaffia

Fase 3: Bonen uitspelen

Fase 4: Bonen omdraaien

Fase 5: Bonen bijplanten

Fase 6: Bonen bijnemen

Verloop van de spelbeurt van een speler

Fase 1: Bonen te gelde maken

De speler legt de omgedraaide kaarten, die de tegenspeler niet heeft gebruikt (in zijn fase 5) ofwel op zijn eigen bonenvelden, ofwel op de open aflegstapel.

Fase 2: Bonen voor de bonenmaffia

De speler die aan de beurt is, vergelijkt de verzamelingen bonen op zijn bonenvelden met de verzameling bonen van de twee maffiabazen. Als één van beide maffiabazen en de speler in deze fase dezelfde soort bonen verzamelen, moet de speler een bonenkaart afgeven. De speler neemt de bonenkaart van zijn veld en legt die op de kaart van de maffiabaas, die dezelfde soort bonen verzamelt. Ook wanneer die bonenkaart van de speler de enige kaart is (en normaal kan die dan niet worden weggenomen), moet ze toch aan de maffiabaas gegeven worden. De speler kan het verlies van die kaart enkel voorkomen door het veld eerder te oogsten.

Fase 3: Bonen uitspelen

De speler moet de eerste kaart uit zijn hand (dus de voorste, zichtbare kaart) op één van zijn bonenvelden uitspelen. Daardoor begint of vergroot hij een verzameling op één van zijn bonenvelden.

Daarna mag hij nog een tweede kaart, degene die namelijk nu als voorste in zijn hand zit, op een bonenveld uitspelen. Als de beide kaarten tot 2 soorten bonen behoren, moeten ze op een verschillend veld terecht komen. Als beide kaarten van dezelfde soort zijn, moeten ze op hetzelfde veld terecht komen.

Voorbeeld: (zie Duitse spelregels p.8) De speler moet zijn vuurboon op zijn bonenveld met vuurbonen leggen (de rode pijl). Hij mag zijn Kidneyboon op zijn tweede bonenveld leggen (groene pijl)

Als de speler een bonenkaart moet uitspelen, die niet overeenstemt met de soorten op één van zijn bonenvelden, moet hij eerst een veld oogsten en verkopen (*zie 'oogsten en verkopen' op p.7*). Als een speler geen kaarten in de hand heeft, valt deze fase weg. Aan de bonenmaffia mag in deze fase niets gegeven worden.

Fase 4: Bonen omdraaien

De speler draait, één voor één, drie bonenkaarten van de trekstapel om. Na elke kaart die wordt omgedraaid, worden er achtereenvolgens 2 zaken nagekeken.

1. Verzamelt de bonenmaffia de omgedraaide soort bonen?

Als dat het geval is, wordt de pas omgedraaide kaart afgegeven aan de maffiabaas, die belangstelling heeft voor die soort bonen. Als de maffiabaas door het toevoegen van die kaart zijn veld kan oogsten, wordt dat onmiddellijk gedaan. De voorwaarden die daarvoor moeten vervuld zijn staan beschreven op p. 8. De bonendaalders worden op een daalderstapel van de maffiabazen gelegd, die tussen beide maffiabazen ligt. De kaarten die niet als daalders gebruikt worden, komen op de aflegstapel.

In plaats van de kaart die naar de maffiabaas ging, wordt een nieuwe kaart omgedraaid.

2. Komt de bovenste kaart op de open aflegstapel overeen met 1 van de 3 omgedraaide bonenkaarten?

Als dat het geval is wordt de bovenste kaart van de aflegstapel bij de omgedraaide bonenkaart gelegd. Deze actie wordt zo vaak herhaald tot de bovenste kaart van de aflegstapel niet meer overeen stemt met één van de omgedraaide soorten. Het is mogelijk dat de hele aflegstapel verdeeld wordt op de 3 omgedraaide bonenkaarten.

Let op: Een bonenkaart van een soort die zowel door een maffiabaas verzameld wordt en op de open aflegstapel ligt, moet bij voorrang aan de maffiabaas gegeven worden.

Fase 5: Bonen bijplanten

- * Van de omgedraaide kaarten kan de speler die aan de beurt is, er een aantal naar zijn keuze aanplanten.
- * De speler mag de bonenkaarten ofwel op de bonenvelden van de bonenmaffia of op eigen bonenvelden leggen.
- * De bonen van eenzelfde soort moeten samen op hetzelfde veld geplant worden.
- * De bonenkaarten die de speler niet kan planten, laat hij liggen (*zie fase 1*).
- * De speler mag handkaarten aan de bonenmaffia schenken.
- * Bonen die op een eigen bonenveld liggen mag men niet aan de bonenmaffia geven.
- * De speler die aan de beurt is mag in deze fase ook zijn velden oogsten en de bonen verkopen.
- * Noch de speler noch de bonenmaffia mag op beide velden dezelfde bonen verzamelen.

De speler die aan de beurt is bekijkt nu of elke maffiabaas minstens 1 bonenkaart bezit. Als dat niet het geval is, en de speler heeft nog kaarten in de hand, moet hij de maffiabaas een kaart naar zijn keuze schenken. Zo bezit elke maffiabaas 1 verzameling bonen.

Vermits het niet is toegelaten dat de bonenmaffia op beide velden dezelfde soort bonen verzamelt, kan het gebeuren dat de speler geluk heeft en geen kaart moet afgeven. Als de speler immers enkel nog bonen heeft van de soort die op het andere veld van de maffia liggen, dan toont hij zijn kaarten aan zijn tegenspeler en moet hij op het veld van de tweede maffiabaas geen kaart leggen.

Fase 6: Bonen bijnemen

De speler trekt 2 kaarten van de trekstapel en neemt die in de hand. De nieuwe kaarten worden achter de oude kaarten gestoken. Ze moeten in dezelfde volgorde in de hand genomen worden als ze werden getrokken. Daarna beëindigt de speler zijn beurt en is de tegenspeler aan de beurt.

Bijkomende regels:

Oogsten en verkopen

Een speler mag tijdens zijn beurt altijd, behalve in fase 4, zijn velden oogsten en de bonenoogst ervan volledig verkopen. Als een speler wil of moet oogsten, mag hij het veld kiezen waarvan hij de bonen oogst. Een bonenveld waarop slechts 1 kaart ligt mag echter niet geoogst worden.

Uitzonderingen:

- * Als een speler 2 of 3 bonenvelden heeft met elk 1 bonenkaart, dan mag hij toch 1 van de velden kiezen om te oogsten.
- * Als een speler 1 of 2 lege bonenvelden heeft en 1 bonenveld met 1 bonenkaart, dan mag hij dat veld oogsten.

Als een speler een bonenveld oogst, moet hij altijd alle bonen van dat veld verkopen.

Verkopen betekent: De speler telt de bonen op zijn veld. De Bonometer op de kaart toont hoeveel daalders de speler voor de bonen krijgt. De speler draait het overeenkomstige aantal bonenkaarten op de daalderzijde en legt die, gescheiden van zijn andere kaarten, voor zich neer. De bonen die niet in daalders worden omgezet, worden met de bonenzijde naar boven op de aflegstapel gelegd.

Voorbeeld: 5 pufbonen brengen 2 bonendaalders op. Marc draait dus 2 van de 5 pufbonen op de daalderzijde en verdient zo 2 bonendaalders. De 3 overige pufbonenkaarten legt hij op de aflegstapel.

In tal van situaties krijgt een speler geen daalders voor de verkoop van bonen.

Voorbeeld: Bij de verkoop van een oogst met 2 blauwe bonen krijgt Vera geen daalders. Ze legt de 2 blauwe bonenkaarten gewoon op de aflegstapel.

Meestal kan een speler vrij beslissen wanneer hij wil oogsten. Bij de bonenmaffia moet geoogst worden, zodra de oogst een bepaalde waarde bereikt. Al Cabohne oogst zodra zijn verzameling 3 daalders waard is. Don Corlebohne haalt de oogst binnen als het hem 2 daalders opbrengt. De bonendaalders van beide maffiabazen komt op een gezamenlijke daalderstapel tussen beide maffiabazen in.

Voorbeeld: Don Corlebohne heeft 5 breekbonen op zijn veld liggen. Die bonen worden onmiddellijk geoogst. 2 bonen worden op hun daalderzijde gedraaid en op de daalderstapel van de maffia gelegd. De 3 andere breekbonen gaan naar de aflegstapel.

Een derde bonenveld kopen

Eenmaal in de loop van het spel kan elk van beide spelers een derde bonenveld kopen. Dit kan enkel terwijl de speler aan de beurt is. Een derde bonenveld kost 4 bonendaalders. Door de koop heeft de speler tijdens de rest van het spel 3 in plaats van 2 bonenvelden ter beschikking. De daalders waarmee de speler betaalt, worden opzij gelegd en komen pas weer als bonenkaarten in het spel als de aflegstapel de nieuwe trekstapel wordt. Het derde bonenveld legt de speler zichtbaar voor zich.

Einde van het spel

Als de trekstapel tijdens fase 4 (bonen omdraaien) van een speler voor de derde maal opgebruikt is, wordt fase 5 nog uitgespeeld. Daarna eindigt het spel. Als de trekstapel voor de derde maal op geraakt tijdens fase 6 (bonen bijnemen), eindigt het spel onmiddellijk.

Elke speler mag nu nog wel zijn bonenvelden oogsten en verkopen. De handkaarten worden op de aflegstapel gelegd. Ook de bonenmaffia mag nu nog eenmaal zijn velden oogsten en verkopen. De bonendaalders van de maffia worden geteld en vergeleken met de opbrengst van de spelers. Degene die de meeste daalders heeft, wint het spel. Dat kan de maffia zijn of één van beide spelers.

Spelvoorbereiding voor het solospel

De solospeler legt de 3 maffiabazen, Al Cabohne, Don Corlebohne en Joe Bohnano, midden op tafel.

Dan schudt hij de bonenkaarten en legt ze als trekstapel verdekt op tafel. De speler neemt 7 kaarten in de hand. Zoals altijd mag de volgorde van die kaarten niet veranderd worden. Bovendien legt hij de derde bonenveldkaart voor zich. Hij heeft dus van in het begin 3 bonenvelden ter beschikking.

Nu krijgen de maffiabazen hun bonen. Van de stapel wordt 1 kaart omgedraaid en op Al Cabohne gelegd. De volgende kaart wordt omgedraaid. Als het dezelfde bonensoort is, komt ze ook bij Al Cabohne terecht. Als het een andere soort is, dan gaat ze naar Don Corlebohne. Nadat Al Cabohne en Don Corlebohne hun bonen gekregen hebben, krijgt ook Joe Bohnano zijn bonensoort. Als de bonenkaart die voor Joe Bohnano gedraaid wordt van een soort is die al bij Al Cabohne of Don Corlebohne ligt, dan krijgt die de kaart. Voor Joe Bohnano wordt een nieuwe kaart omgedraaid. Zo kunnen Al Cabohne en Don Corlebohne meerdere kaarten hebben; Joe Bohnano kan er maar 1 hebben.

Het spel begint nadat de 3 maffiabazen elk hun bonen hebben.

Spelverloop

In tegenstelling met het spelverloop met 2 spelers, zijn er 5 fasen. De fase, waarbij de overgebleven bonen van de tegenspeler te gelde gemaakt worden, vervalt bij gebrek aan tegenspeler.

Fase 1: Bonen voor de bonenmafia

Deze fase wordt gespeeld zoals in het spel met 2 spelers. De bonenmafia kan de speler tot 3 verschillende bonenkaarten afpakken.

Fase 2: Bonen uitspelen

Deze fase loopt net zoals in het spel voor 2. De bovenste kaart moet op een bonenveld worden afgelegd. De tweede kaart mag worden afgelegd. Let op: in deze fase mogen geen kaarten aan de mafia gegeven worden.

Fase 3: Bonen omdraaien

Deze fase wordt gespeeld zoals in het spel voor 2. De speler draait één na één 3 kaarten van de opneemstapel om. Na het omdraaien van elke kaart worden weer na elkaar dezelfde 2 vragen gesteld:

- 1. Verzamelt een maffiabaas de omgedraaide soort?*
- 2. Komt de kaart die op de aflegstapel bovenaan ligt, overeen met één van de omgedraaide kaarten?*

Fase 4: Bonen bijplanten

Deze fase wordt gespeeld zoals in het spel voor 2. Er is 1 uitzondering: in tegenstelling tot het spel met 2 personen moeten de kaarten van de afneemstapel die omgedraaid werden, allemaal worden bijgeplant.

Fase 5: Bonen bijnemen

De speler neemt 2 kaarten van de afneemstapel en steekt die achter zijn handkaarten. Daarna herbegint hij fase 1.

Oogsten en verkopen

Voor de solospeler gelden dezelfde regels als bij het spel met 2 spelers. De solospeler mag niet oogsten en verkopen in fase 3.

Voor de bonenmafia gelden volgende regels:

Al Cabohne verkoopt als zijn oogst 3 daalders waard is;

Don Corlebohne verkoopt als zijn oogst 2 daalders opbrengt;

Joe Bohnano verkoopt al als het hem 1 daalder opbrengt.

Einde van het spel

Als de laatste bonenkaart van de afneemstapel wordt genomen, speelt de speler nog verder tot na fase 5. Dan is het spel gedaan. Op het einde kunnen zowel de speler als de maffiabazen nog hun oogst binnenhalen en verkopen. De daalders van de maffia worden geteld en verdubbeld. Die waarde wordt vergeleken met de opbrengst van de speler. Degene die zo het grootste resultaat bereikt, wint het spel. Het is de bedoeling om, over meerdere partijtjes, meer overwinningen te boeken dan de maffia.

Speltips voor de solospeler

- * Probeer te voorkomen dat boven op de aflegstapel een kaart ligt, die ook de bonenmaffia verzamelt.
- * Het is ook belangrijk op het juiste moment vrijwillig bonen aan de maffia te geven. Je hebt een boon omgedraaid die je zelf niet op je velden wil planten. Geef dan in fase 4 zoveel bonen aan de maffia, als hij nodig heeft om te oogsten. Je kan dan de ongewenste boon op het vrijgekomen veld van de maffia leggen.
- * Als je de bonenmaffia een boon geeft, zodat de maffia kan oogsten, let er dan op dat je verplicht bent de maffia een begin van een nieuwe verzameling te geven.
- * Op 1 van je velden heb je maar 1 boon liggen; op het tweede veld liggen er meer. Je dreigt in fase 2 van de volgende ronde gedwongen te worden je groot veld te moeten oogsten. Om dat te voorkomen kan je in fase 4 aan de maffia handkaarten afgeven van dezelfde soort die je op je veld met 1 boon hebt. In fase 1 van de volgende ronde moet je dan je ene boon aan de maffia geven. Zo heb je in fase 2 een vrij veld.
- * Het is belangrijk je bonen op het juiste moment te oogsten. Je kan een grote verzameling terugwinnen in fase 3, direct nadat je ze in fase 2 hebt weggelegd. Grote verzamelingen kan je dus best in fase 2 van je beurt oogsten!